

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش جلسه پانصد و هفتادم مجمع شورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۸ مشتمل بر بررسی یک نامه دیوان عدالت اداری و نامه جمعی از خادمان تکیه ولی آباد شاهرود خطاب به فقهای محترم شورای نگهبان ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می گردد:

دستور اول: ادامه رسیدگی به نامه دیوان عدالت اداری مبنی بر دادخواست آقایان علیرضا سحرخیز و ابوذر بهنام جو مبتنی بر ادعاء خلاف شرع بودن مصوبه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۸ شورای شهر رشت.

بررسی: آن چه از تبصره ۲ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری ها بدست می آید آن است که کمیسیون ماده ۱۰۰ مخیر بین حکم نمودن به تخریب و یا به ابقاء مقدار اضافی ساخته شده می باشد و در فرض حکم به ابقاء کمیسیون ماده ۱۰۰ مبلغی را بعنوان جریمه قرار می دهد و مفاد این تبصره آن است که وجهی برای جعل چیز دیگری غیر از جریمه مزبور بعنوان عوارض وجود ندارد. ان قلت: طبق قانون مجلس به شورای شهر اجازه جعل عوارض داده است.

قلت: این اجازه و حق جعل در فرضی است که از قانون استفاده نشود که در موردی خاص غیر از حق جعل جریمه، حق جعل عوارض وجود ندارد ولی در مورد بحث بر اساس تبصره ۲ ماده ۱۰۰ جعل هر گونه عوارضی غیر از جریمه ممنوع شده است و لذا جعل عوارض مجدد توسط شورای شهر گیلان خلاف قانون (تبصره ۲ ماده ۱۰۰) می باشد بنابراین جعل عوارض بر مازاد بر تراکم خلاف قانون است، و تشخیص خلاف قانون بودن مصوبه شورای شهر به عهده دیوان عدالت است اما این مطلب بعنوان نظر مشورتی عرضه می شود.

البته نظر بعضی از اعضاء این بود که جعل چنین عوارضی - علاوه بر گرفتن جریمه ای که کمیسیون ماده صد وضع کرده است - مستلزم اجحاف بوده و شرعاً حرام می باشد لکن نظر اکثر اعضاء این بود که در فرض وجود حق تصویب چنین عوارضی توسط شورای شهر، جعل آن مانعی ندارد الا اینکه حق جعل چنین عوارضی - غیر از جریمه مصوب کمیسیون - خلاف قانون می باشد.

دستور دوم: رسیدگی به نامه جمعی از خادمان تکیه ولی آباد شاهرود خطاب به فقهای محترم شورای نگهبان مبنی بر ادعاء خلاف شرع بودن بخشنامه شماره ۸۹/۶۷۵۶۴۴ مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۸ معاونت اداری و مالی امور مجلس سازمان اوقاف و امور خیریه.

بررسی: اطلاق بند الف و بند ب بخشنامه مورد اشاره خلاف شرع دانسته نشد.

شماره: ... ۹۰/ف/۴۷۶
 تاریخ: ... ۱۳۹۰/۱۱/۱۱
 پیوست: صلوات

توضیح اینکه در «مورد بند الف»، مصرف مازاد بر ۳۷٪ در مصارفی که خلاف نظر و نیت واقف باشد خلاف شرع می‌باشد، زیرا قاعده «الوقوف علی حسب ما یوقفها اهلها» قاعده‌ای است فقهی و شرعی که باید به آن عمل شود. البته مواردی در کتب فقهیه مانند اجره‌المثل متولی یا خادمین و صرف در تعمیر در هنگام احتیاج به تعمیر استثناء شده است (تحریر الوسيله ج ۲ ص ۷۴ و ۷۵ مسئله ۸۴ و ۹۱، کتاب الوقف و اخواته) و در این جهت بین اوقاف متصرفی و غیرمتصرفی فرقی نیست.

همچنین در «مورد بند ب»، هدایا و نذورات بقاع و اماکن متبرکه نیز باید بر اساس نظرات و نیت افراد اهدا کننده و نذر کننده عمل شود و عمل برخلاف آن خلاف شرع می‌باشد. و آنچه در بند ب آمده است با موازین شرعی انطباق ندارد.

و در مورد هر دو بند مبالغی که از درآمد موقوفات و یا از هدایا و نذورات در مصارف دیگر به مصرف رسیده است متصدیان امر ضامن هستند و باید مقدار برداشت شده را به مصارف شرعی برگردانند.

سیدحسن طاهری خرم‌آبادی

رئیس مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان